

PROGRAMA

PENTRU TITULARIZARE *PROFESORI*

La disciplina:

**RELIGIE ORTODOXĂ DE RIT VECHI
(RUȘI LIPOVENI)**

Programa a fost elaborată de
Prof. univ. dr. **Feodor Chirilă** –
Universitatea *SPIRU HARET* – București

București - 2009

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă pentru titularizare sau pentru ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante din învățământul preuniversitar este elaborată în concordanță cu noua abordare curriculară a proiectării și realizării activităților didactice, specifice disciplinei.

Programa se adresează profesorilor - absolvenți de învățământ superior.

Programa este corelată cu Planul-cadru de învățământ și curriculum național. Această corelare se reflectă, totodată, atât în formularea tematicii, cât și în cea a bibliografiei.

Programa de față reprezintă în mod echilibrat conținutul științific actualizat, teme intra și interdisciplinare, aspecte teoretice și aplicative, practice și demonstrative.

În realizarea Programei pentru titularizare s-a avut în vedere necesitatea ca profesorii de religie să aibă cunoștințe temeinice despre conținuturile ca profesorii de religie să aibă cunoștințe temeinice despre conținuturile temeinice ale programei școlare în vigoare, folosite în procesul de predare/învățare a disciplinei **Religia ortodoxă de rit vechi**.

PROGRAMA

RELIGIE ORTODOXĂ DE RIT VECHI

(RUȘI LIPOVENI)

TEMATICA PROGRAMEI:

I. Conținuturi de specialitate:

1. СВЯЩЕННОЕ ПИСАНИЕ – НАСТОЛЬНАЯ КНИГА ХРИСТИАНИНА

- Священное писание. Библия – настольная книга христианина
- Ветхозаветные книги: пророческие, учительные (Богодуховенные), законодательные, исторические
- Евангелие – первые четыре книги Нового Завета, в которых изображается земная жизнь Господа нашего Иисуса Христа

2. ИСТОРИЯ ДРЕВЛЕПРАВОСЛАВНОЙ ЦЕРКВИ

- Торжество христианства (Константин Великий)
- Первые христиане. Деяния апостолов. Святые мученики и великомученики христианства
- Вселенские соборы
- Святые отцы и учителя Церкви Христовой
- Отпадение западной христианской Церкви (1054). Появление католицизма
- Происхождение Реформации (Лютеранство, Кальвинизм)
- Современные протестантские вероисповедования (баптисты, адвентисты и др)
- Падение Византии
- Вера русских славян (восточные славяне – язычники)
- Св. Кирилл и Мефодий – просветители славян

- Христианская вера на Руси (принятие христианства и его распространение на Руси)
- Преподобные Антоний и Феодосий – основатели Киево-печерской обители
- Москва –Третий Рим
- Преподобный Сергий Радонежский – основатель Троице-Сергиев обители
- Преподобные Савватий и Зосима – основатели Соловецкой обители
- Стоглавый собор
- Патриарх Никон и церковная реформа
- Раскол в Русской Церкви
- Епископ Павел Коломенский
- Протопоп Аввакум и его сподвижники
- Боярыня Морозова
- Разорение Соловецкого монастыря и Соловецкой обители
- Старообрядчество на Руси
- Древлеправославные христиане-старообрядцы
- Старообрядческие толки (вероисповедания):
 - Поповское согласие: Белокриницкое согласие; Две старообрядческой митрополии Белокриницкого согласия
 - Беглопоповское (древлеправославное) согласие
 - Беспоповское согласие: Часовенные
 - Единоверцы
- Центры и памятники старообрядческой культуры в Румынии.

3. АЗБУКА ДРЕВЛЕПРАВОСЛАВНОЙ ВЕРЫ

Древлеправославные христиане-старообрядцы (русские-липовани)

- Краткое катехизическое учение Русской Старообрядческой церкви
- Символ веры
- Церковь – Храм Божий
- О крестном знамении
- О поклонах
- О молитве. Молитва в Великий пост
- Христианский великопостный обряд
- Церковный календарь. Церковный старообрядческий календарь. Пасахалия

Понятие о церковном богослужении:

- Церковные службы (утреня, часы, вечерня, полунощница, овсенощня, литургия (обедня); кондаки. О иконопечатании
- свечах, лампадах и ладане
- Обряд хождения по солнцу (посолонь)
- Молебны; лица, совершающие богослужение; богослужебные книги; церковные колокола; колокольные звоны

- Важнейшие древлеправославные праздники: (рождественские праздники у русских-липован; Воскресение Христово – Пасха (Паска)
- Крещение, венчание, погребение умерших и дни поминания их

II. CONȚINUTURI METODICE:

1. Основные понятия и задачи методики преподавания знаний о религии:
 - Законодательная основа преподавания знаний о религии в светской школе
 - Школьная программа по дисциплине «Русская Православная Старообрядческая Церковь»
2. Формы организации обучения знаниям о религии:
 - Урок по религии: структура урока, основные этапы урока, содержание урока; виды урока;
 - Подготовка к уроку; конспект и план урока;
3. Наглядность в обучении: виды наглядности; учебная картина на уроке; применение условно-графической наглядности; технические средства обучения религии.
4. Организация самостоятельной, внеклассной работы в процессе обучения религии: церковные праздники, экскурсии, паломничество, участие в церковных службах и т. д.
5. Оценка знаний. Методы и приёмы оценки знаний учащихся по религии.

TRADUCEREA CONȚINUTURILOR ÎN LIMBA ROMÂNĂ

1. Sfânta Scriptură – cartea de căpătâi a unui creștin

- Sfânta Scriptură. Biblia – cartea de căpătâi a creștinului
- Cărțile Vechiului Testament: cărți de prorocie (profeție), de povățuire, de legislație, istorice
- Evanghelia – primele patru cărți ale Noului Testament, în care este zugrăvită viața pământească a Domnului nostru Isus Hristos

2. Istoria Bisericii ortodoxe ruse de rit vechi

- Triumful creștinismului. Constantin cel Mare
- Cei dintâi creștini. Faptele apostolilor. Sfinții mucenici și sfinții mari mucenici ai creștinismului
- Sinoadele ecumenice
- Sfinții Părinți și Profeți ai Bisericii creștine
- Marea schismă (1054). Apariția catolicismului
- Reforma. Biserica Luterană. Calvinismul
- Culte neoprotestante contemporane: baptiștii, adventiștii ș.a.
- Căderea Bizanțului (a Constantinopolului)
- Credința slavilor de răsărit (păgânismul la slavii de răsărit)
- Sfinții Kiril și Metodiu – iluminiștii slavilor
- Apariția și răspândirea creștinismului în Rusia
- Sfinții Antonie și Feodosie – întemeietorii mănăstirii Kievo-Pecersk
- Moscova – cea de a Treia Romă
- Sfântul Serghij Radonezskij – întemeietorul mănăstirii Troițe-Serghiev
- Sfinții Savvatij și Zosima – întemeietorii mănăstirii Solovețk
- Soborul „Stoglav” (1554)
- Patriarhul Nikon și reforma bisericii
- Schisma/răscolul din Biserica Rusă
- Episcopul Pavel Kolomenskij
- Protopopul Avvakum și adepții acestuia
- Boieroaica Morozova
- Lichidarea comunității și a mănăstirii de la Solovețk
- Apariția în Rusia a creștinilor ortodocși ruși de rit vechi – staroobriadi
- Creștinii ortodocși ruși de rit vechi – staroobriadi
- Confesiuni ortodoxe de rit vechi:
 - *gruparea popovților* (поповское согласие): Centrul spiritual de la Fântâna Albă (белокриницкое согласие); Două mitropolii ortodoxe de rit vechi ale grupării popovților;
 - *gruparea beglopopovților* (беглоповское согласие);
 - *grupoarea bespopovților* (беспоповское согласие)'
 - *uniții în credință* (единоверцы) - creștini ortodocși ruși de rit vechi care s-au unit cu biserica ortodoxă oficială;
- Centre și monumente de cultură spirituală ale creștinilor ortodocși de rit vechi din România.

3. Noțiuni generale cu privire la credința creștină ortodoxă de rit vechi (Simbolul credinței)

Creștini ortodocși de rit vechi (rușii lipoveni)

- Scurtă prezentare a Bisericii ortodoxe ruse de rit vechi
- Simbolul credinței

- Biserica – Lăcașul Domnului
- Semnul Sfintei Cruci
- Despre închinăciune: închinăciunea până la brâu, închinăciunea până la pământ
- Despre rugăciune. Rugăciunea în timpul Postului
- Ritualul de postul creștin
- Calendarul bisericesc. Calendarul creștin ortodox de rit vechi. Pascalie

Noțiuni despre slujbă bisericească: *slujbele bisericești* (utrenie, ceasuri, vecernie, meazonoptică, slujbă de noapte, liturghie); Icoana. Cultul icoanelor; slujitorii bisericii; cărțile bisericești; clopotele bisericii, bătăile clopotelor. Despre lumânări, candelă și tămâie; ritualul mersul (înconjurul bisericii) după soare; Tedeum – moleben, sfeștanie.

Principalele sărbători după calendarul creștin ortodox de rit vechi: (sărbătorile Crăciunului la ruși lipoveni; Învierea Domnului. Paștele).

Botezul, cununia religioasă, înmormântarea, pomenirea morților

II. CONȚINUTURI METODICE:

1. Religia ca disciplină de învățământ:
 - Baza legislativă a predării religiei în școală;
 - Programă școlară la disciplină “Religia ortodoxă de rit vechi”.
2. Forme de organizare a educației religioase:
 - Lecția de religie: structura lecției; operaționalizarea obiectivelor; conținutul, succesiunea secvențelor lecției; tipuri de lecții.
 - Pregătirea profesorului pentru lecție. Proiectarea lecției: etapele proiectării; proiectarea calendaristică.
3. Mijloace de învățământ: textul biblic; literatura religioasă, icoana, harta, mijloacele audiovizuale, calculatorul ș.a.
4. Organizarea activităților extrașcolare specifice educației moralreligioase: serbarea religioasă, vizitele și pelerinajele; participarea la slujbele religioase etc.
5. Evaluarea. Metode și procedee de evaluare.

Bibliografie:

БИБЛИЯ. Книги Святенного писания Ветхого и Нового завета (русский перевод): <http://chat.ru/-heakengate>; <http://www.serve.com/irr-/Russian/Bible>.
Феодор КИРИЛЭ, Сказания о культуре и традициях русских-липован (Cultura și tradițiile rușilor lipoveni. Evocări), Изд. «CRLR», Бухарест, 1006.
 Феодор КИРИЛЭ, История и традиции русских-липован, учебник для учащихся VI-VII классов, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București, 2006.
Feodor Chirilă, Limba și cultura rusă (Русский язык и русская культура), manual pentru clasele IX-XII, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București, 2002.
Saitul Bisericii Ortodoxe de rit vechi: www.rpsc.ru
Mihai Marinescu, Feodor Chirilă, Metodica predării limbii ruse, București, 1993.